

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izjemni nedelje in prazniki. — Inserati do 30 pett in Din 2.— do 100 vrst 2.50 Din, večji inserati pett vrst 4.— Din. Popust po dogovoru. Inseratni davek poseben. Slovenski Narod velja letno v Jugoslaviji 240.— Din, za inozemstvo 420.— Din.

Rokopisi se ne vračajo.

Naše telefonske številke so 3122, 3123, 3124, 3125, in 3126.

Naše telefonske številke so 3122, 3123, 3124, 3125, in 3126.

Zadnji poskus za kompromis z Davidovićem

Današnja seja šefov vladne koalicije v navzočnosti Ljube Davidovića — Razprava je bila zelo burna — Rezultati še niso znani — Kralj rahlo obolel — Koroščev demant demokratskih očitkov

Beograd, 27. decembra. Današnji jutranjiki prišejo soglasno, da se nahaja vlada pred ostavko in da prinese današnji dan važne odločitve.

V političnih krogih je zavladala nenavadno nervoznost. Zanimanje političnih krogov kakor tudi šroke javnosti je osredotočeno na današnji dopoldanski sestanek šefov četverne koalicije, ki se je vršil v predsedništvu vlade.

V Narodni skupščini vlada velika živahnost. Ljuba Davidović je prispeval v demokratski poslanski klub že na vse zgodaj ter imel do 10. ure številne sestanke in posvetne s svojimi ožilimi prijatelji.

Točno ob 10. so prispevali v predsedništvo vlade šefi četverne koalicije Ljuba Davidović, dr. Korošec, Velja Vučićević in dr. Spahlo. Kasneje je prispeval še Vojko Marinković in nekaj časa sodeloval v razpravi.

Iz vladnih krogov se doznavata, da bo dr. Korošec poskušal izogniti se preteči vladni krizi. »Politika« smatra, da se predsednik vlade bojni demšte, ker bi se morala v tem primeru nričeti široka konsultiranja na dvoru, katereh rezultat pa bi mogel postati za predsednika vlade in za njegovo stranko katastrofen.

Seja šefov četverne koalicije ob 12. še vedno ni bila zaključena. Sodi se, da je bila razprava na tej seji izredno živahnina in da je skušal dr. Korošec z ostalimi šefi trojne koalicije že na tej seji doseči z Ljubo Davidovićem kak aranžma.

Demokrati poslanci so tekom seje v predsedništvu vlade izjavili novinarjem, da zahteva Ljuba Davidović, naj bi bila oba predsednika KDK, Sv. Pribičević in dr. Maček sprejeta na dvoru in konzultirana še pred formalno otvoritvijo vladne krize.

Kralj je zadnje dni nalahko obolel. Zdravniki so mu svetovali mir in mora nekaj dnj ostati v postelji. Zato se smatra, da odpadajo prihodnji dni konzultacije.

Za jutri sta sklicani seji finančnega odbora in odbora za pretres ljudsko-šolskega zakona.

— Beograd, 27. decembra. Ostra kritika upravnih metod in nasilstev, ki jo je iznesel Ljuba Davidović v svojem govoru pred demokratskim klubom, je zadelna v živo vse vladne kroge, predvsem pa načojo Koroščevega okoliča. Zanimivo je, da si vlađa in dr. Korošec ne upata ostopati z demantom Davidovičevih trditev v uglednejših beograjskih listih in da je dr. Korošec

svoj dokaj skromni demant mogel plasirati le v »Samoupravi«. Dr. Koroščev demant, ki ga ta list objavlja na tretji strani, se glasi:

»Iz okolice predsednika vlade drja. Korošča se demantirajo vse vesti in izjave demokratov in njihovih pravnikov, ki se nanašajo na teror policijskih organov in upravnih oblasti. Navedbe niso točne in to tembolj, ker je demo-

kratšemu delu vlade znano vse delo vlade in vsi njeni sklepi. O kakšnih zlorabah upravnih oblasti, ki postopajo po zakonu in docela pravilno, ni govor. Končno se v teh krogih osojava postopanje demokratov, ki napadajo svoje tovariše, čeprav so še vedno v vladni odgovoren del sedanje vladne koalicije.«

Aktiven minister napada vladno koalicijo

Nadaljevane časopisne borbe med radikali in demokrati. — Minister Angjelinović obtožuje radikale velikosrbskega šovinizma in popolne upravne nesposobnosti.

— Beograd, 27. decembra. Proti demokratom naperjene izjave raznih radikalnih pravakov, ki jih v zadnjem času objavljajo beograjski listi, zlasti pa ostri napadi, ki jih prinaša na demokrati radikalna »Samouprava«, vzbujajo v politični javnosti veliko pozornost. Splošno vidijo v njih potrdilo vesti, da stremita dr. Korošec in Velja Vučićević za tem, kako bi izrinila demokrate, ki povzročajo vladu vedno nove neprilike, a jih vlađa prav za pravne rabi več. Zanimivo je, da so ti napadi zelo dobrodošli tudi onim demokratom, ki pobjajajo stališče Ljube Davidovića in dokazujejo potrebo, da estanejo demokrati za vsako ceno še dalje v vlađi. Ti krogi izrabljajo radikalne napade in grožnje za pritisk na pristalo Ljuba Davidovića.

— Beograd, 27. decembra. Minister javnih del dr. Grga Angjelinović je ne-nadoma stopil iz rezerve ter objavljajo dolg odgovor na zadnje članke radikalnega glavnega glasila »Samouprave«, ki je napadala demokratično stranko. Dr. Grga Angjelinović zavrača očitke proti demokratični stranki in trdi, da so za sedanje stanje v državi odgovorni v pr-

vi vrsti radikali in radikalna stranka, ki hoče imeti pri vseh poslih in v vseh zadevah prvo besedo, čeprav je čisto srpska stranka. Če še danes nimaš sporazuma s Hrvati, je temu kriva v prvi vrsti radikalna stranka, ki se tudí v javnosti izdaja za velikosrbsko stranko in s tem geslom agitira celo na službenih shodih radikalne stranke. Tako so radikalni govorniki na shodu v Pakracu povelevali ideju Velike Srbije. V Dubrovniku napadajo naročeni pretepači radikalne organizacije. Srnačno tartošnje jugoslovenske nacionaliste. Še hujše pa je bilo v Subotici, kjer so radikalni govorniki zanikali obstoje Hrvatov. Dr. Angjelinović smatra, da so za sedanje stanje v državi v prvi vrsti odgovorni radikali s svojo nesposobno upravo in s svojo izrazito velikosrbsko in plemensko politiko.

Politični krogi smatrajo, da se skuša dr. Angjelinović s sličnimi članki oprostiti spon svoje dosedanje politike in da išče načine in pota, kako bi se ponovno približal čustovanju in javnemu mnenju v prečenskih krajih, predvsem pa na Hrvatskem in v Dalmaciji, kjer se nahajajo njegovi volilci.

Radikali so zopet enkrat — Jugosloveni!

Reformistični program dr. Laze Markovića. — Radikali pristačajo samo na upravne reforme.

— Beograd, 27. decembra. Dr. Laza Marković, o katerem je poročala »Politika«, da je predložil vodstvu KDK v Zagrebnu načrt triatlistične revizije ustaw, objavlja demanti, v katerem izvaja med drugim:

»Svoje stališče o državi in o državni ureditvi obrazlagam skoro vsak dan v svojih govorih, člankih in razgovorih v domačih in inozemskih listih. Vedno zavzemam eno in isto stališče, da je treba upravljene zahteve Hrvatov glede ravnopravnosti in enakosti ustvariti v unitaristični državi brus uničenja državne misli in državnega edinstva; enako je moje stališče tudi, da ni potrebno opustiti moralne in nacionalne hrbitnice naše

Epidemija gripe v Ameriki.

— Washington, 27. decembra. Stenilo na gripi oboleli ljudi, ki je po zadnjem izkazu naložilo 515.75, je poškodovalo v zadnjem tednu na 770.170. Iz vseh krajev Zedinjih držav prihajajo poročila, da sedanja epidemija narašča in da zahteva tudi številne sanitete služabe. Iz Toronto v Kanadi poročajo, da je tamkaj umrlo 20 oseb, v Montrealu pa nad 100 oseb.

Dozdevni zagrebški atentator se je sam prijavil.

Zagreb, 27. decembra. Marko Ozanič, za katerim je bila izdana tiralica, češ da je on strejal na detektiva Grauerja, se je danes dopoldne sram prijavil zagrebški policiji. Ozanič odločno odklanja vsako krvodo in hoče z učinkjem dokazati, da ni on atentator. Začasna je bil pridružen v zaporu.

Preteč razdor med zemljoradniki

Borba hegemonistično orijentirane struje proti zagovornikom iskrene sporazuma s KDK. — Profesorja Dragoljuba Jovanovića hočejo izključiti zaradi njegovih simpatij za Zagreb.

— Beograd, 27. decembra. Te dni je bila v Beogradu cela vrsta konferenca zemljoradničke stranke, ki pa zaradi drugih važnih političnih dogodkov skoraj niso bile niti opažene. Že na zemljoradničkem kongresu v Čačku se je pokazalo, da obstaja v stranki veliko nezadovoljstvo z vodstvom stranke, poslanskim klubom in režimski politiko, ki jo poslanski klub izvaja kljub svoji formalni opoziciji. Zato je vodstvo stranke povabilo na te konference v prvi vrsti také zemljoradničke delegate, o katerih ve, da so za velikosrbsko politiko. Glavna akcija vodstva je napovedana proti M. Pribičeviću, Dragoljubu Jovanoviću iz stranke, češ, da odobrava politiko KDK in zagovarja federalno ureditev države.

Proti Jovanoviću je govoril poslanec Lazić, ki mu je očital, da je šel v Zagreb in da priprije po Srbiji shode, na katerih zagovarja politiko Hrvatov. Proti izključitvi je govoril zlasti posdr. Tupanjanin. Na konferenci se delegati niso zedinili, radi česar so bila vsa sporna vprašanja odložena.

Protivatonomistično gibanje na Alzaškem

Ogorčenje po atentatu na drž. pravdnika Fachota. — Zločinsko početje voditeljev katoliške stranke. — Strasburški škof priporoča novo gibanje.

— Pariz, 27. dec. V ponedeljek se mnogo številnih mladih ljudje razširjali v Strasbourg, letak z besedilom: »Alzašani! Sovražna in lažnjava kampanja abeja Halgyja in njegove časopise je kaže sadove. Tekla je kri. Kako dolgo bodo smeli ti zločinci še nadaljevati svojo agitacijo? Teh letakov so vrgli na tisoče med službo božjo z zvonika strasbourške katedrale. Novo osnovana alzaška stranka »Action Populaire Nationale d' Alsace« je te dni objavila v svojem novem listu »Messagger d' Alsace« svoj ustavljivteni manifest. Ta manifest obsoja pred vsemi skupni nastop avtonomistov in komunistov pri volitvah. List pravi med drugim: Ako je danes deset let po premirju francoska narodnost alzaško-lonske pokrajine vnovič postala vprašanje

dela svetovnega mnenja in če predstavlja dojstvo novo vojno nevarnost, nosi odgovornost za vse to zločinsko početje govoril voditeljev bivših katoliških stranke na Alzaškem. Nato se v manifestu obrazlagata politika, ki jo hoče zasedovati nova stranka. Zahteva se predvsem dvojezičnost, reorganizacija uprave, reforma lokalnih pokrajinskih davkov, nastavitev Alzašanov na vodilne mesta itd. Nova stranka se izjavila kot nasprotinja lažjemu zakonodajemu ter zahteva, da se izpolnijo obljube vlade v tem oziru. Strasburški škof msgr Ruch je objavil v listu pismo, v katerem priporoča vernikom novi list ter poudarja, da so njeni voditelji katoličani in da so odločeni preprečiti vse, kar bi moglo žaliti francosko dušo dobrih Alzašanov.

Italijanski diplomatski neuspehi v Turčiji

Pakt priateljstva med Italijo in Turčijo odklonjen. — Turčija ne priznava novega albanskega kralja.

— Atene, 27. dec. Pogajanja za sprazum med Grčijo in Turčijo so se zopet pričela med grškim poslanikom Prpasom in turškim zunanjim ministrom Teufik Ružidžem. Papas je prispeval prihod Papasa se je razlagal v političnih krogih na ta način, da se položaj zopet postril, čeprav se je po poizkusih Grandija v Angori že trdilo, da se dosegel sporazum v grško-turških pogajanjih. Grški poslanik je obrazložil turškemu zunanjemu ministru stališče atenske vlade, ki je nato postavil svoje protipredloga. Sporočil je Papas, da so zastopniki izmenjanih mohamedanov izvršili na svojo vlađo zelo močan pritisk. Pri tem so prinesli dan argumente, ki nikakor ne olajšujejo položaja, zlasti v vprašanju odločitve v izmenjavi posestev. V tem vprašanju so nastale velike težkoči. Turčija je postavila zahteve, ki jih je grški poslanik označil kot nesprejemljive. V tem vprašanju zavzemata turški časopisi od sobote naprej zopet zelo sovražno stališče napram Grčiji. V zvezi s tem je dobila atenska vlada informacijo, da

je mešana izmenjevalna komisija pretekelo soboto sklenila, da preloži kraj svojega zasedanja iz Carrigrada.

— Beograd, 27. decembra. Današnja »Politika« objavlja o pravkar završeni misiji italijanskega državnega podstajnika Grandija v Angori zanimive posrednosti. Grandi je poskušal pridočiti turške državnike za tesen pakt priateljstva med Italijo in Turčijo. Sodi se, da ti italijanski predlogi niso bili sprejeti in da so merodajni krogi v Angori zavzeli naprav temu odklonilno stališče. Italijanskemu načrtu sta se v prvi vrsti upirala predsednik turške republike Kemal paša in minister zunanjih del Rudži bej, ki odločno odklonila vse skupino zvezzo z Grčijo. Grandi se je vrnil v Italijo s še enim neuspehom, ker je Turčija odrekla priznanje novozvoljenega albanskega kralja Ahmed Zogu in proglašitev albanske kraljevine.

Angleški prestolonaslednik za brezposebne

— London, 27. decembra. Snoči je angleški prestolonaslednik govoril v radiostajah ter prečital okrožnico na ves angleški narod, v kateri opozarja na dejstvo, da je sedaj četr milijona rudarjev brezposebnih. Temu četrt milijonu se priključuje še trikrat toliko žena in otrok brezposebnih rudarjev, ki se nahajajo v enaki bedi. Prestolonaslednik poziva vse prebivalstvo, naj med božičnimi prazniki razmišlja tudi o teh rojakinjih, ki se nahajajo v bedi in ki jo je mogoče olajšati le na ta način, da se brezposebnim omogoči zasluzek in zaposlitev.

Protesti v španskih vojaških šolah proti Primu de Riveri

— Paris, 27. decembra. V artillerijski šoli v Zeobiju na Španskem so izbruhnili neredi. Gojenci so priredili velike izgredov ter manifestacij solidarnosti in simpatij, da kaznovane gojence v Zeobiju. Sedaj neriči so nadaljevanje dolgotrajne latentne spore, ki obstaja že od 1. 1927. med špansko artillerijo in diktatorjem Primo de Riverom. General Primo de Rivera namerava razpustiti artillerijo kot samostojno orožje ter jo prideliti ostalim vojaškim enotam.

Vatikan se druži z Mussolinijem

— Rim, 27. dec. V zvezi z najnovješimi vestmi o predstoječem sporazumu med Vatikanom in Kvirinalom, je zanimiva činjenica, ki je bila opažena pri včerajšnji posvetnosti nove katedrale v Ostiji. Katedrala bo imela šest zvonov. Najdragoceniji zvon je iz srebra, na katerem so vlti religiozni portreti papeža, kralja, kardinala Vanutellija in Mussolinija. Tudi ta zvon je bil vlti v vatikanikslih lvnah, iz cesarskih sklepajo tukajšnji politični krogi, da ta zveza z gornjimi osebi, ki je bila še do nedavnega nemogoča, sedaj v Vatikanu ni zadelna na odpor.

Nov hud potres na Bolgarskem

— Sofija, 27. dec. V Cirpanu na Bolgarskem in v njegovi okolici, ki sta bila po spomladanskem potresu najbolj prizadeta, so včeraj čutili zopet močne potresne sunke. Prebivalstvo se je polastila velika panika. Potres je povzročil veliko materialno škodo. Prebivalstvo je navzlič hudi zimi zapustilo svoja prebivališča in prečulo vso noč na prostem.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA

Devize: Amsterdam 0—22.825, Berlin 13.525—13.555 (13.54), Bruselj 0—7.908, Budimpešta 0—9.91, Curih 1094.1—1097.1 (1095.6), Dunaj 7.9903—8.0203 (8.0053),

Klerikalizem - sovražnik socijalne pravičnosti

V Ljubljani smo po vojni dobili par novih cerkva, krščanska ljubezen pa ni spravila pod streho še nobenega brezstanovalca.

Brežnici »Slovenec« je poročal o nekem newyorškem hišnem lastniku, ki je oddajal stanovanja v svoji večnadstropni hiši samo strankam, ki so imeli najmanj pet otrok. Veseli nas, da je navedel »Slovenec« ta primer. Značilno je, da je moralno tudi klerikalno glasilo po zgled pravega socijalnega čustvovanja v Newyorku in da doslej ni moglo še nikoli navesti kaj sličnega iz Slovenije.

Nad četrti stoletja se že bori klerikalna stranka v Sloveniji za »preroditev človeštva v Kristus«, kakor sama pravi, vendar pa še ni vzgojila niti človeka, ki bi bil sposoben napraviti kaj sličnega. To je dokaz, kako malo vzgojno in moralno je bilo vse delo klerikalne stranke tako zvanih bojevnikov za katoliško načelo, tako malo, da moramo hodiči po zgled socijalne solidarnosti v Ameriko, ker ga ne moremo dobiti v Sloveniji, čeprav je tu pri nas vse klerikalno in se o brezvercih niti govoriti ne more.

V Ljubljani vlada velika stanovanjska beda. Vse polno družin Še vedno stanuje po desetih letih, od kar je bila končana vojna, po barakah v budem mrazu, vse polno imamo pri nas še deželiranec, in čeprav ima duhovščina vse polno hiš in celo palač v Ljubljani v svojih rokah, še nismo čuli, da bi kaj storila za najbednejše. V Ljubljani smo pač dobili po vojni dve ali tri nove cerkve, dobili smo »dom duhovnih vaj«, krščanska ljubezen do bližnjega pa ni nobenega brezstanovanca spravila pod streho.

Nasprotno, zgodilo se je, da je klerikalni gospodar odpovedal najemniku stanovanje samo zaradi tega, ker je bil naročen na napredne liste. Klerikalno glasilo »Domoljub«, na katerem sta podpisana dva duhovnika in kjer stoji pod pokroviteljstvom samega škofa, je to dejanje še pojavilo in ga postavilo za zgled svojim pristašem. Taka je torej krščanska ljubezen do bližnjega. Če glasilo stranke, ki se proglaša za katoliško in ki hoče biti edino pravoverna, hvali stranku zagrebenost, ki vodi tudi do gmotnega oškodovanja političnega nasprotnika, potem seveda ni čudo, če v Sloveniji nismo zgledov so-

cijalne pravičnosti in če je praktičnega klerikalstva tako malo.

Pomanjkanje socijalnega čuta v najširših plasteh, kjer zavzema klerikalna stranka prevladujoč položaj, je dokaz, da je vse njenovo govorjenje o nekih vzvišenih ciljih in namenih, ki jih baje goji s širjenjem takozvanih »katoliških načel, samo humbug in da še ni vzgojilo niti med onimi, ki imajo na jeziku vedno toliko lepih besed, nikogar, ki bi ga mogli postaviti za zgled ljubezni do bližnjega.

Drugače tudi ni mogoče. Kako naj bi bilo, če pa se je klerikalna stranka spozabila celo tako daleč, da je opravljevala sistem glavnjača? To je nekaj tako divjaškega, da ni čuda, če pri nas nismo zgledov socijalne požrtovalnosti. Nad četrti stoletja že ubija klerikalna stranka v slovenskem ljudstvu vsa plemenita čustva ter vzgaja hinavščino z dvojno mero morale, za klerikalcev in neklerikalcev.

Takozvano poslovno krščanstvo slavi sicer svoje orgije v polnem razmahu, prvega krščanskega duha pa nikt ni. Na razne rafinirane načine izžema klerikalizem denar iz ljudstva, za katero socijalno ustanova po doslej še ni našel sredstev. Ljubljanski škof je največje veleposestnik v Sloveniji, pa npr. pri njem Še ni našel noben siromašen vpokojen duhovnik prostora. Takih primerov bi lahko navedli vse polno.

Da taki zgledi ne morejo vplivati blagodejno, tem manj, če časopisje klerikalne stranke samo odobrava socijalne krvice, ki jih morajo prenašati npr. nasprotniki klerikalne stranke, je jasno. Zato pri nas nismo ljudi, ki bi bili pripravljeni svoji socijalni čut pokazati tudi v dejanjih.

Klerikalizem ubija v ljudih vsa plemenita čustva ter jih vzgaja le za hinavce. In kdor se bori proti klerikalizmu, dela za preporod slovenskega ljudstva, za uveljavljanje socijalne pravičnosti in ljubezni do bližnjega. Humbug, ki so ga uganjali klerikalci doslej s svojo krščansko ljubezijo do bližnjega, je treba razkrinkati do golega.

novin le še garderober, ki ima svoje mesto ravno nasproti zastorja. To je vse, kar je bilo mogoče ugotoviti o napadalcu. Atentator je po zločinu spravil samokres v žep in neopaženo izginil v Gunduličeve ulico.

V kavarno sta prišla takoj po atentatu dva detektivi in policijaki uradnik. Vest o atentatu se ni razširila tako hitro po mestu, ker novine niso izšle in je bilo ob atentatu v kavarni le malo gostov. Sodi se, da je eden atentatorjev poklicnik Grauerja v telefonu, drugi ga je pa med tem čakal za zavojo v ustrelil nanj. Grauer je sam navezen del politični neke osebe, ki jih sumi, da so zapletene v atentat. Policia je aretirala več osmislencev in jih po zasišjanju zopet izpuštila. V zaporu je pa pridevala zagrebškega omladinske Jakupčić, ki je bil nedavno izgnan iz Zagreba in so ga po atentatu našli v neki kavarni. Policia ga je včeraj ves dan zasišivala. Zasišani so bili tudi vsi nastaknari kavarno »Corso«. Policia vozila preiskavo z veliko vmeno, gotovo zato, ker gre za njenega uradnika. O vzrokih in povodih tajanstvenega atentata se govori vse mogoče. Ker je bil Grauer v politični službi, je bil atentat izvršen najbrž iz političnih vzrokov. Mogoče pa je tudi, da gre za osobno osvetlo. Vse so to pa samo domneve, ki nimajo stvarne podlage. O preiskavi policia noče dati nikakih podatkov. Policia je izdala tiralcia za nastaknjem Markom Ozaničem, ki je osmisljen, da je izvršil atentat. Grauer je že izven nevarnosti in je ves čas pri zavesti. Kroglo mu bodo potegnili iz teleosa, ko pride malo k sebi. Za Ozaničem je policia izdala tiralcia, ker ga v Zagrebu ni našla.

Kako pospešuje poštna direkcija razvoj radia

Minister pošte in telegrafia je izdal pod št. 35.091 z dne 23. julija 1926 pravilnik o brezžičnih prejemnih aparatih za privatno uporabo. K temu pravilniku je izdala direkcija pošte in telegrafov v Ljubljani z dne 11. avg. 1926 (brez štev.) pojasnila in določila. Člen 9. pravilnika določa, da je treba za vsako nameščano pozneje izpremenbo pri odobrej radijski napravi vložiti priskojo itd. Ta člen pravilnika tolmačijo pojasnila in določila našo direkcijo pošte tako, da je treba tudi za stalen prenos radio-aparata v drug prostor oz. kraj najprej zaprositi direkcijo za dovoljenje.

Na glede na to, da je dvomljivo, če je tak na razlagu pravilnika pravilni in dopustni, ker je člen pravilnika ne določa nčesar niti o stalnem niti o začasnom prenosu radijske stvari, je pa zanimivo, kakšne posledice nastanejo in kako naša poštna direkcija to prakticira.

Recimo, da je uradnik, ki ima svoj radio-aparat, premeščen iz Ljubljane v Južno Srbijo. Omora vložiti pri direkciji pošte v Ljubljani prošlo za dovoljenje, da same svojo radionapravo demontirati in v zetni aparat seboj na novo službeno mesto. Recite prošlo traja 1-2 meseca. Kam naj dotičnik dene med tem časom svoj aparat? In zakaj je plačal naročnino za ta čas, če se ga s tem prisili, da ne sme svojega aparata vporabljati?

On bi moral potem takem pustiti aparat na prvotnem mestu v stanovanju v Ljubljani, seveda če mu to dovoli novi najemnik stanovanja, čakati celo večnost, da bo njegova prošnja rešena in nato potovati načas iz Južne Srbije v Ljubljano, da prenesi svoj aparat. V vsakem drugem slučaju bi prekršil pravilnik in bi mu pošta zapremila.

To so pač nevzdržne razmere, ki kažejo v. jasni luči, kako se dela pri nas brez glave. Ce je že izdala ljubljanska direkcija pošte ta famozna določila, naj bi vsaj prakticirala stvar tako, da bi dotičniku, ki želi prenesti svoj radio aparat na drugo mesto, izdala na ujegovo prošno (brez prošne pri nas ne gre) takoj vsaj provizorno dovoljenje za prenos in bi obenem najkrajšim potom obvestila poštni urad dotičnega kraja o tem.

Mislimo pa, da bi zadostovalo in bi poslovanje poenostavilo, da bi oni, ki nameščajo prenos svoj radio v drug kraj, o tem kratko obvestili direkcijo, brez prošne in kolikov in da bi mu pošta izdala takoj potrdilo, da je prenos priznal. S tem potrdilom bi se izkazal pri poštni upravi novega bivališča.

Kako hočete, da se bo radio pri nas razširil, če mu razvoj zavirate s takimi nemogočimi odredbami? Zahtevamo v imenu prizadetih, da se tako neumestno postopanje čimprej odpravi.

Hic Rhodus, hic salta

Brežnica stevilka »Primorskega glasnika« prinaša naslednjo notico:

Sovinščini laški kapucini v Sv. Križu. Od 15. novembra dalje so izgnali laški kapucini iz pevskega kora v sveti cerkvi slovenske pevce, prepovedali so slovensko cerkveno petje, ustavili slovenske pridržge ter slovensko spoved. Ko jih je kriški župnik prijal radi njihovega brezbožnega počenjanja, se je njihov gvardijan izrazil, da izven Italije ni Boga in da je prava katoliška cerkev samo v Italiji v Italijanskem papežem na čelu Slovensko ljudstvo Sv. Križa in bližnjih vasi je zato popolnoma zapustilo fašiste v kapucinskih haljah ter hodi samo v župnijsko cerkev ter k pridigam domačega župnika Ivana Rejca.

Tako se godi v Sv. Križu. Vprašamo g. Jegliča v Ljubljani: Kje je Vaša katoliška gorenčnost, kje Vam je Šef Vaše stranke, dr Korošec, da bi protestirali proti takemu brezbožnemu in brezbožnemu početju laških kapucinov?

Zakaj pa imamo v Beogradu papeževega nuncija? Ali se ne bi spodbodilo, da mu naš škofje predložijo take skandalne primere iz vrst italijanske duhovščine...

Kaj tu ni vera v nevarnosti?

Kronika božičnih praznikov v Ljubljani

Mirni božični prazniki v Ljubljani. — Smrt na glavnem kolodvoru. — Tragedija matere, ki je hotela z detetom v naročju v vedo. — Grd zločin na ljubljanskem polju. — Živahno zimsko-sportno gibanje.

Ljubljana, 28. decembra.

Prazniki so minili brez vsakih nezgod ali težjih nesreč, a tudi polica ni imela preveč posla. Danes so se ljubljanci nekoliko oddalili, kajti življenje se je zopet povrnlo v normalni tih. Saj je že želodec že res upiral tolikim dobratom, s katerimi so ga neprosten zagatali. Marsikateremu jo je želodec zagadel in danes si ga kurira z raznimi mazili in kapljicami, nekateri, ki so pa včeraj vili »muča«, ga združijo z rusi in slaniki, češ da se na ta način »vampaboljje izpuca«. Upajmo, da bo vse v redu, so predno se leto obrne ...

Močno ljubljanci, zlasti sportniki, so jo mahnili na Gorenjsko. Kranjska gora in Bohinj sta bila polna smučarjev, o čemur poročamo na drugem mestu. Ljubljanska elita je ostala doma in je oba dni napolnila ilirianske drsalnice pod Cekinovim gradom. Led je bil prav dober in poleg tega je šestorica šiškarških muzikantov skrbela, da je življenje na drsalnicu bolj animirano. Ljubljanci so posadeli na avtobuse in se dali prepeljati do Urbančka na Posavju ali do Robežnika na Viču. Zlasti včeraj na Štefanovo je bilo v tem pogledu kaj živahno. Drugi, navdušeni turisti, so jih ubrali na Šmarino goro, polno ih je bilo na Rožniku in celo na Grad so prihajali na spregled. Saj je bilo vreme res praznično in tako lepo, kot morda še nismo doživeli Božiča. Smučarji, ki so ostali doma, niso prišli na svoji račun, zakaj snega ni bilo in vse kaže, da ga tako kmalu še ne bo.

Na policiji vse dni ni bilo posebnih dogodkov. Tatoči so nekoliko izkoristili konflikto. Iz raznih kurnikov so na tajnem tiku pred ali pa med prazniki izgjnile kopke in petelinčki in celo ena gos. Drugače pa ni bilo nič posebnega, izvzemši tragičen dogodek, ki se je pripetil na sveti večer. V ponedeljek se je pripeljal v Ljubljano z litijskim vlakom ob 6.30 delavec Jakob Koleša. Na kolodvoru se je nenadoma enesvetil in še predno je prisel zdravnik, ki je umrl. Policia je ugotovila, da je Koleša podlegel zastrupljenju. Moč je pretekli petek na Litiji nakladal deske. Med delom mu je odletela trska v roko in se mu zapila globoko v meso. Koleš je izdržal trsko iz roke, za rano pa se ni več zmenil. Roka pa mu je začela nenačoma otekatki in načalo je zastrupljenje. Koleš je roka vedno bolj bolela in v ponedeljek se je odpravil v Ljubljano. Bilo je pa že prepozno, zakaj na kolodvoru ga je dohitel smrt. Njegovo truplo so prepeljali v mrtvašnico k Sv. Krištofu.

Zalosten prizor se je včeraj popoldne nudil pasantom na Vodnikovem trgu. Okoli 15. je iz neke hiše pred Škofijo nenačoma pridrvela neka ženska z otrokom v naročju in je glasno kričala: »Ne bo me več tepel, ne ho umoril mene in otroka!« Bežala je

proti ljubljanci. Res sreča je bila, da je stal v bližini stražnik, ki jo je še pravčasno prisilil in odvedel domov. Bila je Milka K., žena nekega obrtnika. Baje mož ženo zelo šikanira, prezirajo in zanjujejo pa tudi njegovih otroci iz prvega zakona.

Tik pred prazniki je bil izvršen na Ljubljanskem polju grd zločin. Neko dekle se je izletnil, mič hudega sluteč domov. Na polju so jo napadli neznani moški, bilo jih je šest ali sedem — in jo kljub temu, da se je branila in klicala na pomoci, vsi po vrsti posili. Po ogabnem času so vsi pobegnili. Dekle je grdobjito prijavilo policiji. Policia je začela brezvestno pohotneče takoj zasledovati in posrečilo se je še stari prijeti, pa tudi ostali najbrž ne bodo usli roki pravice. Mladenko je preiskal zdravnik in ugotovil da je težko poškodovan.

Lepo vreme med božičnimi prazniki je vplivalo tudi na železniški promet. Frekvenca je bila letos mnogo večja, kakor prejšnja leta. Zlasti mnogo se je vozilo turistov in smučarjev. Število smučarjev na Gorenjskem je bilo rekordno. Nekateri so ostali do nedelje dalej. Dobri poznavalci smučarskega sporta menijo, da je bilo samo v Kranjski gori in Retečah nad 600 smučarjev, med temi 100 Zagrebčanov, ki imajo sedaj prav ugodno vezvo z Kraško goro. Okoli 20 smučarjev je bilo včeraj na Štefanovo. Zlasti Zagrebčanov, ki je bil pravljeno v obzir, da je bilo včeraj vse preko državne meje na »Kanzel« v okolici Beljaka. Smučarji začetniki so se pod vodstvom g. Kvedra vadili v Bohinj. Mnogi smučarjev pa je bilo tudi po drugih krajih, kakor na Kolcah, Vel. Planini in Kravcu. V kočah omenjenih planin je bilo nabitlo polno turistov in ljubiteljev zimske narave. Vse koče so bile zasedene.

Z glavnega kolodvora so vlaki v razne smeri odpeljali ogromne množice potnikov in izletnikov. Glavni naval potujočega občinstva je bil že v soboto, pa tudi v nedeljo. Ima ponedeljek je bil potniški promet večji. Na sveti večer je vrnjenje na glavnem kolodvoru pomehalo in delni mir je zavladal tja do praznika sv. Štefana. Na Štefanovo je odšlo izredno veliko izletnikov.

Snoči je glavni kolodvor zopet oživel. Včeraj vlaki z Gorenjskega in ostalih krajov so pravljala v Ljubljano tisoče in tisoče izletnikov. Celo dolnenje je bil nabito potnik. Iz Štefana je včeraj popoldne načinil pravljeno vodstvo na Vodnikovem trgu. Okoli 15. je iz neke hiše pred Škofijo nenačoma pridrvela neka ženska z otrokom v naročju in je glasno kričala: »Ne bo me več tepel, ne ho umoril mene in otroka!« Bežala je

Beležnica

KOLEDAR

Danes: Četrtek, 27. decembra 1928; Jez Ev. Pravoslavni: 14. decembra, Tire.

DANASNE PRIREDITVE

Drama: Lepa Vida. D. Kino Matica: Rdeča plesalka iz Moskve. Kino Ideal: Moč in lepot. Jakševa razstava v Jakopičevem paviljonu.

Razstava Bulovčeve v Narodni galeriji. DEZURNE LEKARNE. Danes: Bahovec, Kongresni trg; Ustar, Sv. Petra cesta; Hočvar, Spodnja Šiška.

Dame!

Po novem letu zopetni pričetek dopoldanskega, popoldanskega in veternega pouka za izvrševanje lastne garderobe

**Se do sobote 29. t. m.
18. ure zvečer**

sprejema uprava „Slovenskega Naroda“ **novoletna voščila**

Trgovci, ne pozabite, da si ohranite z voščili stare odjemalce in pridobite mnogo novih. Malenkost izdatek za oglaševanje v „Slovenskem Narodu“ se Vam v novem letu bogato poplača.

Dnevne vesti.

Iz diplomatske službe. Imenovani so: za poslaniškega svetnika v Atenah Branko Acimović, za generalnega konzula v Berlinu Svetozar Rašić, za poslaniškega svetnika v Rimu Ivan Gerasimović, za generalnega konzula v Gradcu Ljuba Hadži - Gjorgjević, za generalnega konzula v Brazilji Šava Spasojević, za poslaniškega tajnika v Bukarešti Dragutin Kušter, za poslaniškega tajnika v Berlinu Vlada Milanović, za tajnika in uradnika reparacijske komisije v Parizu Pavle Beljanski, za pisarja v reparacijski komisiji Slavko Stojković, za vicekonzula v Zadru Vlada Šapunić, za vicekonzula na Dunaju Stanko Golias, za vicekonzula v Varni Milan Ristić. V zunanjem ministru so premeščeni konzularni uradniki Ivan Perne in M. Mikolić iz Berlina ter Miloš Tičevac in Vlado Marković iz Pariza.

Iz sodne službe. Pri okrožnem sodišču v Celju so imenovani za okrajna sodnika: Jakob Božič v Franco Vrečko, za sodnika pa dr. Vlado Rupnik; premeščeni so okrajni sodnik in predstojnik okrajnega sodišča v Cerknici dr. Josip Baudek k okrožnemu sodišču v Celju, okrajni sodnik in predstojnik okrajnega sodišča v Dolnji Lendavi dr. Richard Tomšič k okrajnemu sodišču v Črnomlju dr. Friderik Fabijani k okrajnemu sodišču v Dolnji Lendavi, okrajni sodnik pri okrožnem sodišču v Celju Ivan Brelih za predstojnika okrajnega sodišča v Cerknici; vpokojeni so pri višjem deželnem sodišču v Ljubljani dvorni svetnik Rudolf Perschi v višji dež. sodni svetnik Fran Peterlin, pri okrožnem sodišču v Mariboru pa višji deželnoodvisni svetnik Josip Sterger.

Nove znamke. Poročali smo že, da pridejo te dni v promet nove znamke, ki jih žda poštno ministrstvo v prid spomeniku na naši vojaški grobnicu v Parizu. To bodo jubilejne znamke po 50 para, 1 in 3 Din. Prvih bo 2 milijona, drugih in tretjih pa po 500.000. Znamke po 50 para se bodo prodajale po 1 Din, one po 1 Din po 2, po 3 Din pa po 4 Din. Prebitki dobi Udrženje rezervnih oficirjev za postavitev spomenika v Parizu. Od prodaje znamk bi dobilo Udrženje rezervnih oficirjev 3 milijone dinarjev, kar bi zadostovalo za spomenik v Parizu in morda še za grobico v Nizzi, v kateri bi počivali zemski ostanki srbskih beguncov, umrlih v Franciji. Nove znamke bodo v prometu največ pol leta. Na eni strani bo slika projektiranega spomenika za našo vojaško grobico v Parizu, na drugi strani pa slika enega pomembnejših bojišč, Kajmakčalan, Dobrega polja ali Cera. Tako bomo torej plačevali nove posredne davke, kajti za 100% zvišana faktična vrednost poštnih znamk pomeni v bistvu posredno obdavčenje prebivalstva. Čudno se nam tudi zdi, da bo denar za našo grobico v Parizu zbiralo Udrženje rezervnih oficirjev, ki ima že po svojem programu in ciljih vse polno drugega važnega dela, ne pa da fungrira kot nekakšna puščica, v katero mečejo ljudje milodare.

Iz državne službe. Za inspektorata pri okrožnem agrarnem uradu v Mariboru je imenovan za referenta Jan Osojnik; v višjo skupino je pomaknjena strokovni učitelj na Srednji tehnični šoli v Ljubljani Josip Mirčič; premeščena je računovodstvna podružnica Poštnih hranilnic v Ljubljani Emilia Šmerkolj k Poštni hranilnici v Beogradu.

Osebne vesti s pošte. Razveljavljen je odlok, s katerim so bili premeščeni Justina Marušič od pošte Žiri k pošti Bled I, Raiko Koritsky in Franjo Terk od pošte Ljubljana I k pošti Bled I, od pošte Maribor I k pošti Bled I Danica Kobal, od pošte Ljubljana I k pošti Bled I Pavla Zubukovic in od pošte Ljubljana k pošti Bled I Jožica Zavrtanek.

Ležarina za poštne pakete. Ker so mnoge pošte samovoljno tolmačile odredbe pravilnika o notranji poštni službi in nepravilno postopale pri zaračunavanju ležarine za poštne pakete, je poštno ministrstvo izdalo pojasnilo, kako se mora v takih primerih postopati. Po členu 61. pravilnika o notranji poštni službi, kolikor se tiče plaćevanja ležarine za pakete, poslane v širše področje, se ležarske takse za take pakete ne bodo računate za čas do dostave obvestila prejemniku paketa, za dva dni po dostavi obvestila in za dan, ko je bil paket dvignjen.

Ob 10letnici prenosa sedeža akademskoga društva Triglav iz Gradača v Zagreb. Pomemben praznik akademskoga življenja je 10letnica društva Triglav in nov dokaz slovenske sposobnosti ter novo priznanje slovenske individualnosti. Malokratno akademsko društvo je doprineslo veliko dobiti in malokratno je stopilo po vojni v svoje novo življenje s tako velikimi težkočami kot Triglav. Da je društvo prebolelo vse te rane in da je z nezlomljivo energijo ne samo položilo temelje sloven-

skemu akademskemu življenju v Zagrebu, marveč da je uspelo in z razmeroma brzim tempom uredilo vse izredne ovire v povojni akademskih razmerah, je to v resnici samo dokaz zdrave energije in čvrstih temeljev društva Triglav enoten in močan in važen faktor in garancija za uspešno delovanje slovenskih visokošolcev med brati Hrvati. Dosegel je že mnoge važne uspehe v prvem desetletju. Veruje pa, da bo v drugem moral in bo še bolj napredoval posebno, kadar bo Triglav razširil in pogloboval svoje delovanje, rešil svoje notranje vprašanje in bo vse svoje sile posvetil višnjemu pozitivnemu delu. Svoj jubilej praznuje dne 12. januarja 1929 ob priliku Triglavanskega plesa v Celju.

Smuški tečaj za novice in že izvezbane smučarje priredi g. Rud. Badjura pri Planinskem domu na Kofcah, 1500 m v Kotuti nad Tržičem, po novem letu v prvi polovici januarja ob ugodnem novem snegu. Točen termin tečaja s skupnim odhodom iz Tržiča v Dom na Kofcah (3 ure hoda) bo objavljen še pravočasno okrog novega leta. — Potek v tečaju bo brezplačen. Celdnevni penzion (zajirk, obed, večerja s vred v zakupenih sobah) bo stal na dan za osebo Din 50. Prilika (smuči in nahtniti) udeležencev tečaja bo dostavljeno kolodvora v Tržiču do Doma na Kofcah brezplačno. — Pripominjam, da je Dom na Kofcah doslej najudobnejše urejena, licna planinska postojanka v Posavju z lepimi, kurljivimi sobicami in dobrimi posteljami ter je dogovorjena za udeležence tečaja tudi tečna prehrana. Ker se je nadelati v prvi olovici januarja novega, debelega, dobrega snega in ker se v tem času nati batl velike gneče smučarjev kakor v Božiču, bo lahko tudi naprek novincev — smučarjev na lahkom, gladkem idealnem planinskem smušku svetu sigurno povoljnije in hitrejši.

- KOZAKI -
filmsko veledeo po istoimenskem romanu L. N. Tolstega, v glavnih vlogi JOHN GILBERT, najstrastnejši ljubavnik.
PRIDE! PRIDE! PRIDE!

Osnutek zakona o pošti, brzojavu in telefonu. Poštobrojavn svet je proučil osnutek zakona o pošti, brzojavu in telefonu, s katerim bo izenačena poštna zakonodaja v naši državi. Postni minister je osnutek novega zakona že odobril in ga predložil ministrskemu svetu.

Vpokojitev učiteljev. V prosvetnem ministrstvu pripravljajo nov ukaz o vpokojitvi učiteljev in učiteljev osnovnih in meščanskih šol.

Vreme. Vremenska napovedi pravi, da bo menjajoče se oblakno, nekoliko topelje vreme. Včeraj je bilo lepo v Beogradu in Splitu, drugod pa oblačno. V Dalmaciji so morali imeti zelo prijetne praznike, ker so se lahko gretli na soncu. V Splitu je bilo včeraj 10 stopinj nad nizlo. V Beogradu 1. v Mariboru in Skoplju — 4, v Zagrebu — 2, v Ljubljani — 1 stopinjo C. Danes zjutraj je kazal barometer v Ljubljani 766. temperatura je znašala — 3,5 C.

Skrivno odvajanje alkoholikov. Zadnje čase je zbudila pozornost nova znanstvena metoda za pobijanje alkoholizma, ki je pokazala izvrstne in traje rezultate. Neki človeškemu organizmu popoloma neškodljivi preparati se skrivajo primerno v hrano alkoholiku, ki tega ne opazi niti po okusu, niti po vonju, četudi sumi, da bi ga radi odvadili. Postopno delovanje prepravitev AROKO je povzročila češčenje organizma od alkohola in obenem odjemlje vsako poželenje po njem. Bolnik že po 14 dneh ne more več piti alkohola, a po 3 do 4 tednih je zaključeno to blago in ugodno zdravljenje, alkoholik pa ostane zmeren trezen. Firma Arome Company (dep. 101), Zagreb, Račko proizvedena u. 20. pošilja pojasnila in cenovnik brezplačno in skrivaj v zaprtih kuvertah. Izdelki zgoraj navedeni upravljeno zasluzijo, da nanje obračajo pažnjo v prvi vrsti vsi tisti, ki imajo v hiši alkoholike, pa tudi širša javnost bo z obravljajo načrt za novo podjetje.

Dr. S. — Pri srčnih boleznih, poenjanju žil, naznenju in krvaviti možganov in kapi poenjanju naravnega greñica Franz - Josef brez vsakega poenjanja lahek stol. Znatenje preiskave na klinikah za krvne bolezni so dogname, da služi Franz Josef - greñica posebno starejšim ljudem. Dobi se v lekarnah, drogerijah in špecerijskih trgovnah.

Dr. S. — Pri srčnih boleznih, poenjanju žil, naznenju in krvaviti možganov in kapi poenjanju naravnega greñica Franz - Josef brez vsakega poenjanja lahek stol. Znatenje preiskave na klinikah za krvne bolezni so dogname, da služi Franz Josef - greñica posebno starejšim ljudem. Dobi se v lekarnah, drogerijah in špecerijskih trgovnah.

— NA PRAZNIKE naj si cenjeno občinstvo ogleda krasno prenovljeno gostilno P. Košak na Krekovem trgu. Posebno pa priporočam cenj. občinstvu izvrstna domača vina priznano pri vih vinogradnikov. Keglišče še nekaj dni v tednu na razpolago.

- KOZAKI -

največji slager-film te sezone. Krasne scene kozaške-džigitovke in bojev s Turki.

PRIDE! PRIDE! PRIDE!

Iz Ljubljane

-lj Božičica društva "Skrb za mladino". V nedeljo 23. t. m. je priredilo agilno društvo "Skrb za mladino" lepo božičico na šoli na Ledini. Prireditev je otvoril predsednik društva z lepim in prirsčnim nagovorom na mladino. Nato so otroci deklamirali več pesmi, nakar so bili obdarovani z darili. Božičič društva "Skrb za mladino" je prinesel oblike, čevlje, šolske potrebščine, pa tudi pomaranč in orehov. Obdarili je 45 vrhovih šolskih in drugih otrok.

-lj Dramski tečaj se bo vršil radi privremenih izjemoma ob pol 8. zvečer na tehnični srednji šoli.

-lj Ženski Pokret. Danes popoldne ob 4. b. v damske sobi kavarne "Enotnik" predaval predsednica "Alijanse Ženskih Pokretov" g. Alojzija Štebi. Tema: Težnja današnjih ženec.

-lj Ciril - Metodova moška in ženska podružnica v Ljubljani priredi dne 5. januarja 1929 sokolski dvorani. Narodni dom občajno veselico v korist CMD.

-lj Šentjakobski pevski zbor. Danes ob 20. uri vaja. Vsi in točno. Tačnik.

-lj Lajšajte našo neizmerno bedo in se često spominjajte Podpornega društva stebih!

Nova žrtev fašizma

Za binkoštne praznike je bil v Ljubljani g. Rudolf Uršič, sin trgovca in posestnikov v Kobaridu. Ko se je vrnil, so našli pri njem neke »nevarne« jugoslovenske časopise in sliko dveteletnega prestolonaslednika Petreka. Ker so pa smatrali fašistične oblasti, kakor pravi obtožnica, Uršiča že presumljivega in nevarnega, so porabilo to priliko in edredile na njegovem domu v Kobaridu hišno preiskavo, ki pa ni dosegla začasnega uspeha. Našli niso nicesar, kar bi bl.

Ker so bili jugoslovenski časopisi in sliko našega prestolonaslednika nezadosten vzrok za konflikto, je bilo treba Uršiču kaj pod takniti. In tako so fašisti izročili vso zadavo posebnemu tribunalu v Rimu, katemu so sporocili, da so našli pri Uršiču na povratku v Italijo tudi rokopise in risbe fašističnega značaja. Rimski tribunal je na podlagi tega 22letnega Uršiča arretiral in kontiniral. Svoje nasilje je utemelil z znano frazo »per dargli una lezione«, da ga posuče. Nesrečna so takoj prepeljali v gorische zapore, kjer je sedel skupno s Kemperlom in čakal odsodbe. Osobjen je bil na konflikto za dobro treh let in nezasluženo kazan bo moral odsediti na Liparskih otokih.

To je nova nedolžna žrtev fašistovskega nasilja, ki brezobjizno preganja naše ljudi. Take nečuvane krivice trpe naši rojaki pod Italijo v znamenju dvatisočletne kulture, a hiperkulturna Evropa mirno gleda, kako odreka oholi fašisti ubogi zasluženi raj načelmentarni pravice in tehta državljanske svoboščine.

Zasledovanje Malnerjeve vloniliske bratovščine

Pred par dnevi je bil na nekem kozolcu poleg Dravle arretiran mlajši človek, ki se je proti temu zasledovanju izdelal kot pajadže do dolga.

»Kie pa se vendar potika glavar vase družbe?« so nadaljevali z zaslijanjem na policiji. Arretirani Janez K. je takrat umolknil in iz njega ni bilo spraviti nobene besede več.

Jože Malner je eden načolj prebrisanih domačih vlonilcev, kar se jih zaenkrat nahaže na svobodi. Možak je še mlad, ima pa veste celo vrsto tativ in gostilnic, v stanovanju, v trgovine, v delavnici. Je tudi neverjetno spretan žepar, ki poštevajo slike v vlakih, na sejnih ali v gnezci, v trgovinah in cerkvah. In ne deluje sam. Ima naše navezane večjo družbo tatinških bratov, ki je razširjeno v številnih krajev, dočim se on potika po vsej državi, a naje se zadržuje na Gorjanskem. Rad se suše tudi po mestni okolici in krade kakor sraka.

Preganajo za orožniki in policija, vendar brezuspešno že več mesecov. Predruežen, kaže, je, da vloži potopadi na človeku, ki je dočim ne omogočen rabiti kovine v izključnih primerih. Tako n. pr. se rablja niklovo jeklo, ki je na polovico trdnejše, nego navadno jeklo. Managanovo jeklo se rablja za izdelavo tresorjev in blagajn. Prof. Stratton pripisuje velik pomen duraluminiju, ki se rablja zadnje čase za

Napredek moderne znanosti po ameriškem merilu

Katera odkritja in izume smatra ameriški strokovnjak za najvažnejša. — Razlika med epohalnimi deli v starem in novem veku.

Neki ameriški list je pozval 100 odličnih Američanov, naj se izjavijo, katerih sedem sodobnih izumov smatrajo za tako važne, da jih je mogoče nazvati nova čuda sveta. V odgovorih so vprašani označili za sodobna čuda nad 50 izumov. Predsednik tehnološkega zavoda v Massachusettsu je bil naprošen, naj izbere izmed teh izumov sedem najvažnejših in najudovitejših. Toda števila važnih izumov ni mogel omejiti na sedem, marveč na devet. Sedem starih čudes sveta spada v področje upodabljalne umetnosti in stavbarstva. To so piramide in sfinge, visoke babilonijski vrtovi, mavzoleji v Mali Aziji, hram Diane v Efezu, kolos na Rhodu, Zeusov kip v Olimpiji in Aleksandrijski svetilnik. Vse je že uničil duh časa, samo piramide in sfinge so še ostale.

Moderna svetovna čuda stope na širši podlagi. Po imenu profesorja Strattona spadajo med največje znamenitosti našega časa: odkritje bakterij in uporaba bakteriologije za blaginjo človeštva, napredek naše vede v pogledu sestave snovi, naglo napredovanje izpreminjanje elektrike v svetlobo in energijo in nizke temperature, da se ohrani njihova maksimalna svežost. Čim so učenjaki ugotovili, da bakterije ne more živeti v mirazu, so začeli ljudje prevažati ogromne množine živil na velike razdalje, ne da bi se po pokvarila. Tudi na tem polju nudi elektrika s svojimi hidrinski metodami nebroj novih izglebov.

Med najvažnejše pojave moderne življenja spada konserviranje živil. Za življenje moderne človeštva ni samo izredno važno konserviranje živil, marveč tudi konzerviranje naturalij. To je velikega pomena za industrijo, kajti samo to odkritje je omogočilo ljudem živeti in delati v velikih mestih, ki so zelo oddaljeni od poljedelskih krajev. Pr

Edgar Wallace:

24

Kdo je morilec?

Roman.

Saj ne trdim, da to ni mogoče, — dejal Sokrates zamišljeno. — In vendar bi si rad ogledal ta kraj.

Najbrž bo razočaran, — se je nasmehnil Bob. — Ubogi stari Mandle bo nam detail po smrti več preglavil, nego jih je v življenju.

Še nekaj bi te rad vprašal. Ali je ne bo motilo, če bo Frank spal v moji oblačilnici? Pustim tu nekaj malenkosti, ki bodo zelo zanimive, ko se ta zadeva bolj razvije.

Zakaj jih ne spraviš v mojo blagajno? — je vprašal Bob. — Toda to bi ti menda ne bilo po volji. Pa naj spi v tvoji oblačilnici. Zdi se, da je Frank marljiv dečko, toda čevljev ne snaži preveč dobro, — je dejal in pogledal Sokratove čevlje.

Sokrates je takoj oštel svojega sluga.

— Weldone, slab snažiš čevlje. Bob se mi je smejal, da imam blatne.

Oprostite, gospod Smith, — se je opravičeval Frank. — Toda čevljii so bili vedno moja slaba stran. Naučim se znašti jih, ko se vrnemo v mesto.

Frank, tu boš spal, — je dejal Sokrates in odpril vrata oblačilnice.

Preneslo ti posteljo sem. Spal boš kraj sobe gospodične Templetonove. Čez dan spi, ponoči pa moraš bedeti. Okna imej vedno odprtia in ponoči luč v tvoji sobi ne sme goreti.

Frank je priklimal.

— Ali se božite, da bi gospodično kdo napadel?

Misljam, da je to neizogibno, — je odgovoril Sokrates.

XVII.

Močvirje na Blatu.

Zgodaj zjutri se je z Lexom odpeljal in Molly ju je spremila z avtomobilom na kolodrov. Pot je bila dolga in naporna. Šele proti večeru sta prispevala v Exeter. Do jutra sta morala čakati in tudi utrujena sta bila tako, da sta se zanimala samo za mehko posteljo v hotelu «Pri kroni». Toda preden sta legla k počitku, je Sokrates telefoniral Molly. Lex se je jezil, ker je zvedel za pogovor šele pozneje.

Po prihodu v Exeter je dobil Sokrates od agenta iz Torquaya točne podatke o legi Močvirja na Blatu. Po skromni južni strani se odpeljala skozi Dartmoor proti Ashburtonu, dospela sta na gric za mestom in izstopila na prostranem močvirju.

Tu bo menda najin cilj, — je dejal Sokrates in znova prečital pismo, ki ga je bil dobil od agenta. Pokazal je z roko na poslopje, stoječe na kraju močvirja. Drugega poslopja v bližini ni bilo.

V Dartmooru je malo dreves, toda posestvo je bilo kakor obkoljeno z visoko mejo. Sokrates je opozoril na to Šoferja, ki ga je bil najel v Exeteru.

— Ne, gospod, to niso drevesa, to je zid.

— Zid, — je zamrmljal Sokrates presečeno. — Bogme, to je pa res visok zid.

Šofer je pojasnil, da so ga sezidal lastniku ashburtonski zidari.

— Veljal je dvakrat toliko, kakor vse posestvo, — je pripomnil Šofer sreče.

— Ljudje pravijo temu kraju «Pri blazinem Francouz».

Ko so se približali, se je zid že dobro videl. Bil je tako visok, da hiše sploh niso videli, ko so se ustavili pri njem.

— Posestvo ni posebno veliko, — je dejal Sokrates.

— Ne, gospod, — je pritridal Šofer. — To sploh ni posestvo, marveč samo hišica s prileganjo parcelo. Imenuje se po ribniku, oddaljenem dobre pol milje, edine vode, ki je ima Dart. Tam je studenec, ki teče proti Dartu. Včasi lahko lovite v njem postrvi.

— Izstopila sta na koncu ceste in si ogledala zid, ki je imel obliko kvadrata. Vsaka stran je bila dolga kakih osemdeset čevljev. Zid je bil visok štirinajst čevljev in zgoraj posut z zdroljenim steklom. Samo na eni strani so bila okovana hrastova vrata. Ko sta stopila kakih sta korakov nazaj, sta zagledala redčo streho in dva nizka dimnika.

— Zdaj si pa oglejava hišo, — je dejal Sokrates.

Skušal je odkleniti vrata z velikim ključem in vitrim, pa se mu ni takoj posrečilo. Sokrates je že vnaprej vedel, da ne pojde vse gladko od rok. Potegnil je iz žepa posodico z oljem in naliil v ključavnico olja. Poskusil je drugič in vrata so se odprila. Ključ je zaškripal v ključavnici in vrata so se odprala samo za nekaj palcev. Naletel je na novo oviro, kajti za vrati je rastlo grmevje.

— Ta vrata se že dvajset let niso odpirala, — je dejal Sokrates in zlezel na dvorišče. — Reci Šoferju, naj mi prinese sekirico, ki sem jo kupil v Exeteru.

Lex je prinesel sekirico. Sokrates je posekal grmevje in vrata so se na stežaj odprala.

Stala sta na bivšem vrtu, ki je bil zdaj visoko zaraščen s plevelom. Šofer je imel prav, ko je trdil, da je posopje zelo majhno. Nizka okna so bila tesno zaprta, celotna slika je pričala o razpadu in opustošenju, ki ga tudi jutranja zarja ni mogla prikriti.

— Vse kaže, da na vrtu ne bova nicesa našla. Najbolje bo, če si takoj ogledava hišo, — je dejal Sokrates. Namazal je ključavnico z oljem.

Kljuc se je zasukal in vrata so se odprala, samo zaškripala so tako, da je Lexington stisnil zobe.

Vstopila sta v prostorno vežo. Debela plast prahu je pokrivala hrastovo mizo in stole, ki so bili, razen zamazane in s pajčevinami preprežene svetlike, edino pohištvo. Iz veež so vodila ena vrata na desno, druga pa na levo. Ker niso bila zaklenjena, jih je Sokrates gojno odprl. Začula sta stopicanje in cvilenje.

— Miši, je dejal Sokrates. — Podgane ne žive na močvirjih.

Pržgal je električno svetlico, stopil je k oknu in ga odprl. V sobi je bilo malo pohištva in težko je bilo reči, je li dragoceno ali preprosto. Preproga je bila že napol oglodana, kajti na njej so gnezdiela cela pokolenja miši. Na stenah so visele zaprašene pajčevine, na steklu je bilo toliko prahu, da se sploh ni videlo, kaj predstavlja. Hodil je previdno po sobi in pregledal vse, kar je bilo v njej.

— Tu ni ničesar. Poglejva v drugo sobo.

Druga soba je bila zaklenjena, toda v vratih že pregledane sobe je tičal ključ, ki ga je Sokrates komaj potegnil iz ključavnice. Odpiral je tudi vrata druge sobe. Zagledala sta mnogo večjo sobo z dvema zagrnjenima oknoma, ki ju je Sokrates takoj odprl. Tu je smrdelo po gnilobi. Zaprašena miza sredje sobe je bila pogrnjena. Na enem koncu je ležal prevrnut stol, na levih strani krožnika pa je ležalo nekaj podolgovatega Sokratesa je pihnil in prah se je razpršil.

— Cigara, — je dejal. — Poglej, kako je sežgala mišo.

Sivkast pepel je bil pomešan s prahom in sledovi teče cigare so se razločno videli.

Sokrates je vzal cigaro v roke in jo ogledal od vseh strani. Bila je tenka in površno zvitna. Te vrste cigar Angleži navadno niso kadili. Zdela se je, da je neznani gost vstal od mize in pustil na njej cigaro.

— Radoveden sem, če najdem metlo, — je mrmljal Sokrates sam pri sebi.

Odšel je za hip in se vrnil z metlo.

— Odpril okna, Lexi, rad bi malo posmetel po tleh.

Komaj je pa začel pometati, se je ustavil in sklonil. Tla so bila lesena. Opazil je nekaj, kar ga je zelo prese netilo. Na tleh so bile nameče rdeče lise, kakršne je videl kot detektiv že često.

— Poglej, Lexi, to je kri!

— Kri? Ali veš zanesljivo?

— Takoj se prepričaš.

Pokleknil je, postrgal z nožem tla, nagrebel v pest prahu in ga pri oknu pregledal pod povečevalnim steklom.

— Seveda, težko je trditi, da je to kri, toda prepričan sem, da je moja domneva pravilna in da bo v Exeteru potrjena. Sicer pa vidiš skozi povečevalno steklo kristalizacijo.

Rotschildovo bogastvo

Pisec zgodovine Rotschildovega doma dr. Egon Corti je predaval nedavno na Dunaju o postanku Rotschildovega kapitala, Rödbina Rotschildov je igrala v 19. stoletju odlično vlogo v svetovni zgodovini in vendar v zgodovinskih delih skoraj sploh ni omenjena. Ustanovitelj doma, trgovec s starinami v frankfurtskem židovskem okraju Amschel Rotschild, je znal izkoristiti svoje stike s knezi, zbirajočimi starinski denar, da je ustanovil banko. Ker so moralni za časa Napoleonovih vojn denar na Dunaju v London res pošiljal, ker so moralni razmerje in nekega določenega je bil tudi dan danoročnih poslov, ki so se financirana mednarodnih poslov, celi tam, kjer jim niso bili posebno naklonjeni n. pr. v Avstriji L. 1818 so imeli Rotschildi že nekak monopon na poslov v ko je preskrbel Salomon Rotschild I. 1820 z genialno finančno operacijo Metternichu denar za avstrijsko vojaško ekspedicijo v Neapolj, je postal baron.

Rotschildi so znali izkoristiti tudi izume in napredek tehnik. — Nathan Rotschild je opozoril L. 1827 iz Londona, ko so se vsi smejali prvimi poskusom z zeleznicami, svoje brate v drugih evropskih mestih in Salomon Rotschild je na Dunaju finančno prvo avstrijsko lokomotivo. Rotschildi so znali izkoristiti tudi važna politična pozicija in ko je bil njihov kurir po porazu Napoleona pri Waterloo s poročilom v Londonu 16 ur prej, nego major, ki ga je poslal v angleški vladni maršal Wellington, so dali borzi direktive, ki so jim vrgle težke milijone. Bratje Rotschildi so znali spremeti vse važnim političnim in ustavnim dogodkom. Ko je v Parizu zasedel prestol Napoleon III., ki je pregnjal Rotschilda, si je znal pariški James Rotschild pridobiti cesarja s tem, da je podpiral lepo Evgenij, ki se je hotela poročiti z Napoleonom, pa so nastopili proti vsi merodajni francoski krog.

Rotschildi se imajo zahvaliti za ogromno bogastvo svoji spremnosti, s katero so znali izkoristiti vse važne dogodke, svoji podjetnosti, sijajno organizirani poročevalski službi, mednarodnemu značaju svojega doma in zankonskim zvezbam v rodbini. Vsi članji Rotschildove rodbine so namreč sklepali zakone s sorodniki, tako da je ostal denar vedno v rodbini.

Kdor oglašuje, ta napreduje!

Pred poroko zamenjani ženin

V Londonu imajo novo senzacijo. Gre za pikantno zadevo, v kateri igra glavno vlogo miss Huja Sargoot, eksotična, v angleški prestolici splošno znana lepotica z Nove Zelandije. Njen ded je eden najuglednejših industrijev.

Miss Huja Sargoot se je na plesu seznanila z artillerijskim polkovnikom Walle-Popejem, potomcem stare plemiške rodbine. Med njima se je kmalu razvilo ljubavno razmerje in nekega določenega je bil tudi dan danoročnih poslov, ki so listi poročali, da sta se zaročila.

Določen je bil tudi dan danoročnih poslov, ki so listi poročali, da sta se zaročila. Vse je šlo v redu, toda tik pred poroko se je pripetilo nekaj, kar je vsem zmešalo račune. Dan pred poroko se je nevesta oglašila v župniškem uradu savojske kapele in izjavila, da se poroka sicer vrši določenega dne, toda ženina je moralna v zadnjem trenutku zamenjati. V cerkvenem uradu so ji dejali, da je to nemogoče, toda Sargootova je odgovorila, naj se potolažijo, češ da bo vse v redu.

In res se je drugega dne vršila poroka. Cerkev je bila polna vabljenih gostov, ki pa o nenavadnji avanturi niso imeli pojmova. Deset minut pred ceremonijo se je pripeljala nevesta sama. Spremljal jo je same močocen bulldog. Lena blondinka je takoj izstopila in odhitela v cerkev. Bulldog je hotel z njo, toda nevesta ga je privezala na kljuko cerkvenih vrat. Seveda so bili gosti nemalo presenečeni, ko ženina ni bila na spredled. Minulo je deset minut, ko se je pred cerkvijo ustavil drug avto. Se bolj pa so bili svatje presenečeni, ko je namesto pričakovanega polkovnika Walle-Popeja izstopil pionirski stotnik Mascillo. Mož je odšel pred oltar in župnik ga je poročil z eksotično nevesto.

Kaj je bilo povod, da se je zaroka med nevesto in polkovnikom Walle-Popejem razdrala, ni znano. Londonski listi tudi ne vedo, na kakšen način je prišla nevesta tako do drugega ženina. Ugotavljajo samo, da je ostala pri armadi. Na mesto polkovnika je ujela stotnika. Toda še nekaj so izvolili spremeti reporterji. Da je bil namreč prvi ženin že 45 let star, drugi pa še 24 let. Tudi nevesta je stara že 30 let.

Poroka se pa ni vršila v redu, kajti orjaški nevestin bulldog se je nenadoma odtrgjal in planil v cerkev. Nekdo ga je skušal zadržati, toda bulldog ga je ugriznil v roko. Nevesti se je pa posrečilo psa pomiriti in spoditi iz cerkve.

Jos. Petelin, Ljubljana

Tel. 2913 blizu Prešernovega spomenika ob vodi Tel. 2913

čai „Dua Lenger“

V ORIGINALNEM PAKOVANJUZNANE SVETOVNE RUSKE FIRME GUBKIN - KUZNECOV

osnovane 1843. l. v Moskvi

Z analizo je potrjeno, da čaju ni pridejana nobena primes ali barva

Prodaja se v vsaki boljši kolonialni prodajalni.

Generalno zastopstvo

«Slovenska Uzajemnost»

Beograd, Frankopanova 24. — Fah 136.

Cenik na zahtevo pošljemo samo trgovcem.

Centrala: The Asiatic Trading Corporation, London.

Zelodčno tinkturo

predlagamo, proti zapretju in drugim težkočam zelodčna priporoča dr. G. Piccoli, lekarjiški Ljubljana 102/1

Deklica

starca 16 let, močne postave, ki je dovršila petrarezno ljudsko šolo, dobra računaria, se želi izučiti v trgovini z mešanim blagom. — Ponočne na upr. lista pod »Pridna« 2913

Kupujemo zlato, srebro, platino

in plačamo 1 srebrno krono Din 3.60, 2 srebrni kroni Din 7.20, 5 srebrnih krov Din 18. — Prevzemamo v pozetenje in posrebljale — Tovarna za točenje dragih kovin. Sp. Šilka, Sv. Jurija cesta Štev. 8. 110-7

Izgubil sem

s